

بررسی خصوصیات فحلی و روند رشد فولیکولی در سه روش همزمانی فحلی خارج از فصل تولیدمثلی به وسیله پروژستازنها در گوسفند نژاد مهربان

جعفر کاویانی دلشاد^۱، مرتضی یآوری^{۲*}، علی قاضی خانی شاد^۳، جمال قره خانی^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم دامی دانشگاه آزاد واحد ساوه ۲- عضو هیئت علمی دانشکده پیرادامپزشکی دانشگاه بوعلی

سینا همدان ۳- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد ساوه ۴- کارشناس آزمایشگاه اداره دامپزشکی استان همدان

* نویسنده مسئول: مرتضی یآوری، همدان، میدان فلسطین، دانشکده پیرادامپزشکی دانشگاه بوعلی سینا، کدپستی ۶۵۱۷۵-۴۱۶۱

Morteza.yavari@gmail.com

چکیده:

هدف از این مطالعه مقایسه خصوصیات فحلی و روند رشد فولیکولی تخمدان در سه روش همزمانسازی فحلی با استفاده از پروژستازنها (سیدر، اسفنج و پروژسترون تزریقی) در میش نژاد مهربان (خارج از فصل تولیدمثلی) بود. میشها (n=60) به صورت تصادفی در سه گروه درمانی قرار گرفتند: ۱- گروه تیمار اسفنج داخل واژنی، ۲- گروه تیمار سیدر داخل واژنی، ۳- گروه تیمار با تزریق یک روز درمیان ۲۰ میلی گرم پروژسترون. در تمام گروه ها طول دوره درمانی ۱۲ روز در نظر گرفته شد و در روز دوازدهم ۵۰۰ واحد بین المللی eCG به صورت عضلانی تزریق شد. تعیین فحلی ها از طریق مشاهده مستقیم جفتگیری میش ها با قوچ های دارای پیش بند انجام شد. اندازه گیری پروژسترون و استروژن سرم خون میش ها در چهار نوبت (روز ۰، ۱۳، ۱۲ و ۱۴) با روش الیزا انجام گرفت و همچنین از هر گروه پنج راس میش تصادفی انتخاب و تعداد فولیکول های تخمدان در روزهای دوازدهم (پایان تیمار)، سیزدهم و چهاردهم مورد بررسی سونوگرافی قرار گرفتند. میزان هورمون پروژسترون گروه سیدر در نوبت چهارم خون گیری (روز چهاردهم) به طور معنی داری ($P < 0/05$) نسبت به دو گروه دیگر بالاتر بود و میزان هورمون استروژن در نوبت دوم خون گیری (روز دوازدهم) در گروه سیدر دارای اختلاف معنی دار ($P < 0/05$) نسبت به دو گروه دیگر بود. همچنین در آنالیز آماری همبستگی مشخص شد، بین میانگین تعداد فولیکولهای بزرگ در روز فحلی با میانگین تعداد فولیکول های کوچک در روز شروع تیمار در گروه های آزمایشی ارتباط مثبت و معنی داری وجود نداشت. به طور خلاصه، در این مطالعه شاخص های تولیدمثلی در همزمانی فحلی با منابع مختلف پروژستازنها تفاوتی نداشته و با توجه به هزینه کمتر پروژسترون تزریقی می تواند در برنامه تولیدمثلی گوسفند بکار رود.

کلید واژه: اولتراسونوگرافی - پروژسترون - فولیکول - eCG - میش.

مقدمه

قابلیت تولید مثلی نقش بسزائی در ارزیابی تولید و سوددهی یک گله دارد. یکی از ابزارهای مهم بالا بردن مدیریت تولید مثل گوسفند، القا و همزمانی فحلی در فصل غیرتولیدمثلی برای افزایش میزان بره زائی به شمار می رود (۱). مبنای همزمانی فحلی بر اساس تحلیل بردن زود هنگام جسم زرد با پروستاگلندین و یا جلوگیری از بروز فحلی و تخمک گذاری با تقلید از فعالیت جسم زرد با استفاده از پروژستازنها می باشد. در گوسفند مانند سایر حیوانات اهلی به دلیل طولانی بودن فاز لوتئال، فرصت بیشتری برای دخالت در چرخه تولید مثل دام در این مرحله وجود دارد. از آنجا که در فصل غیرتولیدمثلی تخمدانها در گوسفند فعال نیست و جسم زرد وجود ندارد بنابراین استفاده از پروستاگلندین تاثیری ندارد. پروژستازنها در اشکال مختلف دارویی کاشتنی زیر